

معاونت شهرسازی و معماری

اداره کل معماری و ساختمان

شیوه نامه اجرایی به همراه
چک لیست نظارت بر طراحی و اجرای مناسب سازی
ساختمان های عمومی

بسمه تعالی

پیشگفتار

بنا به تعهدات حرفه‌ای و اخلاقی، شهرداری تهران خود را موظف به فراهم نمودن محیطی مناسب و ایمن برای استفاده شهروندان و به‌ویژه افراد دارای معلولیت که از اقشار آسیب‌پذیر جامعه هستند، می‌داند. از این‌رو در سال‌های اخیر تلاش‌های بسیاری در مجموعه شهرداری تهران برای مناسب‌سازی فضاهای شهری برای استفاده افراد دارای معلولیت انجام شده است. ولی متأسفانه به دلایل گوناگون هنوز فضاهای شهری از وضعیت آرمانی موردنظر شهرداری فاصله زیادی دارد. در آسیب‌شناسی انجام‌شده در این زمینه مشخص گردید که عدم آشنایی صحیح دست‌اندرکاران مناسب‌سازی با ضوابط و مقررات و گاه تناقضاتی که میان دستورالعمل‌ها و ضوابط رایج در شهرداری با ضوابط مناسب‌سازی وجود دارد، یکی از دلایل عدم تحقق این هدف والا می‌باشد. از این‌رو، ستاد مناسب‌سازی شهرداری تهران ضمن اصلاح و یکپارچه سازی دستورالعمل‌ها، ضوابط و چک‌لیست‌های مرتبط با مناسب‌سازی (برای ساختمان‌های عمومی، فضاهای شهری و بوستان‌ها)، این شیوه‌نامه را نیز با توضیحاتی تصویری به‌عنوان راهنمای عمل در فرآیند تکمیل چک‌لیست‌ها تهیه نموده است تا ضمن یکپارچه نمودن مقررات مربوطه در این شیوه‌نامه با تصاویر گرافیکی کارشناسان مربوطه را در جهت تحقق هر چه‌بهرتر ضوابط، راهنمایی نماید. امید است این خدمات گامی مؤثر در روند مناسب نمودن فضاهای شهری و عمومی برای تمام اقشار جامعه باشد.

رئیس ستاد مناسب‌سازی

پژمان پشمچی‌زاده

اعضای کمیته تهیه شیوه نامه اجرایی

- خانم دکتر سهیلا صادق زاده: مدیرکل اداره کل معماری و ساختمان
- آقای دکتر مجید نادری: معاون اداره کل معماری و ساختمان
- آقای مهندس رامین عطائی: نماینده سازمان حمل‌ونقل و ترافیک شهرداری تهران
- آقای مهندس امیرهوشنگ گل محمدی: نماینده معاونت فنی و عمرانی شهرداری تهران
- آقای دکتر حمیدرضا نیلی: معاون فنی و طراحی شهری سازمان زیباسازی شهر تهران
- آقای دکتر مرتضی محمودی: نماینده سازمان زیباسازی شهر تهران
- آقای مهندس اصغر رستمی: مدیر حراست اداره کل معماری و ساختمان
- خانم دکتر شعله نوذری: نماینده مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی
- خانم مهندس فرحانه علوی: کارشناس اداره کل معماری و ساختمان
- خانم مهندس هستی جعفری نژاد: کارشناس اداره کل معماری و ساختمان
- آقای دکتر ابوالفضل ابراهیمی: نماینده اداره کل امور ایثارگران شهرداری تهران
- آقای مهندس جلیل فراهانی: نماینده شورای اسلامی شهر تهران
- آقای مهندس الله وردی حسن‌پور: نماینده کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران
- خانم دکتر محبوبه خلوق: مدیرعامل انجمن برنا
- آقای محمود کاری: مدیرعامل انجمن ندای معلولین ایران
- آقای علی‌اکبر جمالی: مدیرعامل انجمن نابینایان ایران
- آقای مهندس منصور برجیان: مدیرعامل انجمن علمی آفرینش‌های هنری
- آقای مهندس بهزاد جغتایی: نماینده انجمن ضایعات نخاعی استان تهران
- آقای دکتر محمدمهدی محمودی: مهندسین مشاور هرم پی
- خانم مهندس لیلا اسلامی: مهندسین مشاور هرم پی
- آقای دکتر میثم معصومی: مهندسین مشاور هرم پی
- خانم مهندس مهسا مغاری: مهندسین مشاور هرم پی

اهداف و نحوه استفاده از شیوه‌نامه

این شیوه‌نامه به‌منظور یکپارچه‌سازی تمام ضوابط و استانداردهای مرتبط با مناسب‌سازی فضاهای شهری برای افراد دارای معلولیت منضم به راهنمای تصویری خوانا و غیرقابل تفسیر تهیه شده است.

در ضمن این شیوه‌نامه در ارتباط تنگاتنگ با چک‌لیست‌های یکپارچه بررسی وضعیت مناسب‌سازی ساختمان‌های عمومی، فضاهای شهری و بوستان‌ها تهیه گردیده است. از این‌رو این مجلد به‌عنوان شیوه‌نامه و راهنمایی برای پر کردن مجموعه چک‌لیست‌ها با هدف تسهیل و یکسان‌سازی فرایند ارزیابی با استفاده از چک‌لیست‌ها تهیه گردیده است و به‌عنوان مرجعی عمل می‌کند که کارشناس با مراجعه به آن به توضیحی گرافیکی با محتوای بندهای مختلف چک‌لیست آشنا می‌شود. در ادامه به‌اختصار توضیحی درباره ساختار چک‌لیست‌ها و ارتباط آن‌ها با شیوه‌نامه می‌آید.

هریک از این مجموعه چک‌لیست‌ها به تفکیک عناصر مختلف (از قبیل فضاها و تجهیزات مختلف) مشتمل بر چند برگ می‌باشد، که هر برگ برای ارزیابی وضعیت مناسب‌سازی یک عنصر است. هر سه مجموعه چک‌لیست‌های ساختمان‌های عمومی، معابر و بوستان‌های شهری، با هدف ارزیابی میزان قابلیت استفاده اماکن موجود و در دست طراحی، تهیه شده و دارای ساختاری مشابه هستند. تمام مجموعه چک‌لیست‌های طراحی و نظارت شامل:

۱- جلد: حاوی مشخصات کلی مکان

۲- مقدمه: جهت ایجاد ارتباط میان کارشناس و محتوای مورد ارزیابی

۳- مشخصات عمومی: حاوی اطلاعات مکان، زمان و شرایط بازدید و فهرستی از عناصر مورد بررسی در چک‌لیست‌ها

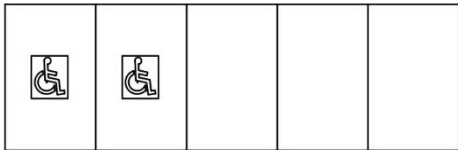
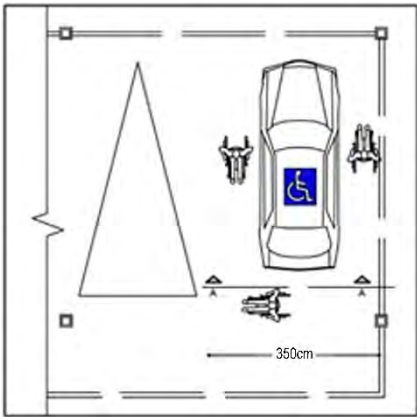
۴- عناصر مورد بررسی در چک‌لیست‌ها

۵- جمع‌بندی و ارزیابی کلی مجموعه مورد بررسی، می‌باشد.

برای تکمیل چک‌لیست‌ها و به‌منظور استفاده کاربردی‌تر از آن‌ها توصیه می‌شود ضمن مطالعه شیوه‌نامه به راهنمای عملی که در ابتدای هر چک‌لیست آمده است، مراجعه شود.

ا. ضوابط طراحی معماری برای افراد دارای معلولیت

۵.....	الف) محوطه
۵.....	ب) پارکینگ
۷.....	ج) ورودی
۹.....	د) راهرو
۱۱.....	ه) راه‌پله
۱۳.....	و) آسانسور
۱۶.....	ز) سطح شیب‌دار
۲۱.....	ح) فضاهای بهداشتی
۲۵.....	ط) بازشوها.....
۳۰.....	ی) میله‌های دست‌گردد
۳۴.....	ک) علائم کنترل الکتریکی و اعلام خطر
۳۶.....	ل) مبلمان اداری
۳۸.....	اا. چک لیست طراحی و نظارت بر ساختمان‌های عمومی.....

الف) ضوابط طراحی معماری برای افراد دارای معلولیت		الف) محوطه
		با توجه به همپوشانی ضوابط محوطه‌های ساختمانی با ضوابط ارائه شده برای پیاده‌روها و معابر، محوطه اماکن عمومی مشمول ضوابط مناسب‌سازی پیاده‌روها مندرج در بخش ۱.۵.۱ شیهه‌نامه می‌باشد.
ب) پارکینگ		
کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>تأمین تعداد پارکینگ‌های قابل دسترسی برای افراد دارای معلولیت در پارکینگ‌ها حداقل ۱ پارکینگ به ازای هر ۲۵ پارکینگ و کمتر از ۲۵ پارکینگ الزامی می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۶-۱)</p>	۱. ب- ۱
	<p>حداقل عرض محل توقف اتومبیل افراد معلول ۳/۵ متر و طول آن مطابق ضوابط جاری ۵ متر می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۶-۱)</p>	۲. ب- ۲

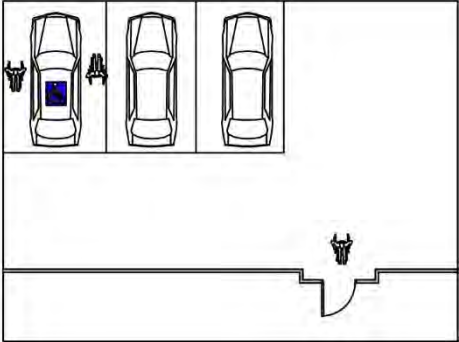
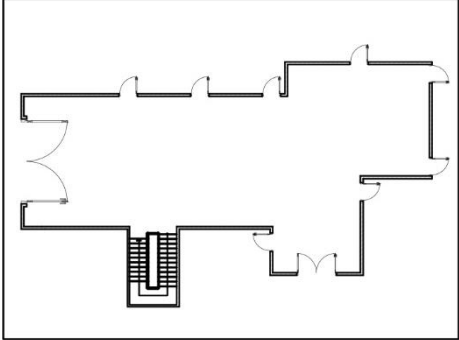
ب) پارکینگ

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>محل توقف اتومبیل افراد معلول، در هر سمت نباید بیش از ۲ درصد شیب داشته باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۶-۱-۴)</p>	<p>۱. ب-۳</p>
	<p>حداقل ارتفاع مفید پارکینگ‌های مسقف و ورودی آن‌ها باید ۲۴۰ سانتی‌متر باشد. (بدون اینکه لوله‌ها و کانال‌های تأسیساتی و غیره از ارتفاع مفید آن بکاهد). (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۶-۵)</p>	<p>۱. ب-۴</p>

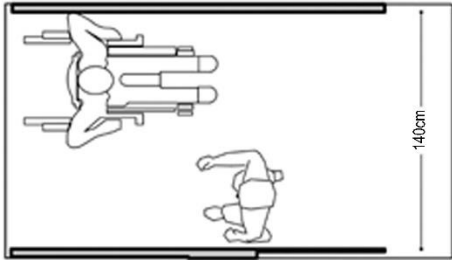
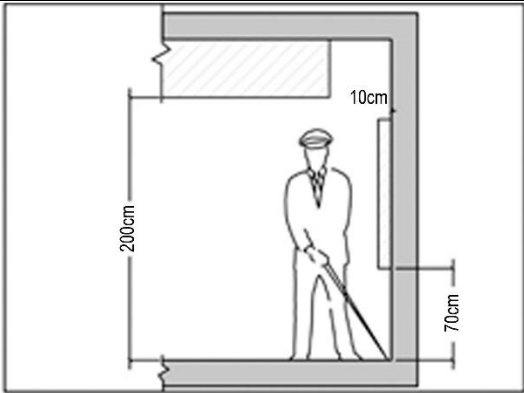
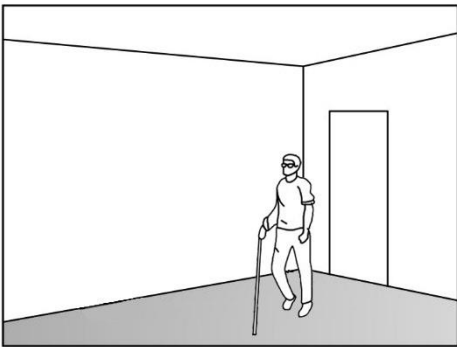

ج) ورودی		
کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>پیاده‌رو منتهی به ورودی قابل‌دسترس باید با علائم حسی هم‌عرض با ورودی و بیرون آمدگی ۶۰ سانتی‌متر، برای افراد نابینا و نیمه بینا مشخص شود. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۱-۲)</p>	<p>۱- ج- ۱</p>
	<p>حداقل عمق فضای جلوی ورودی ساختمان ۱۴۰ سانتی‌متر می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۱-۴)</p>	<p>۲- ج- ۱</p>
	<p>حداقل عرض باز شو ۱۰۰ سانتی‌متر می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۱-۵)</p>	<p>۳- ج- ۱</p>

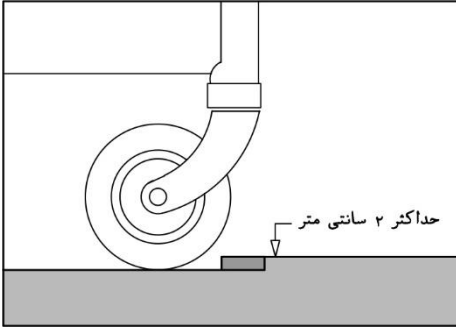
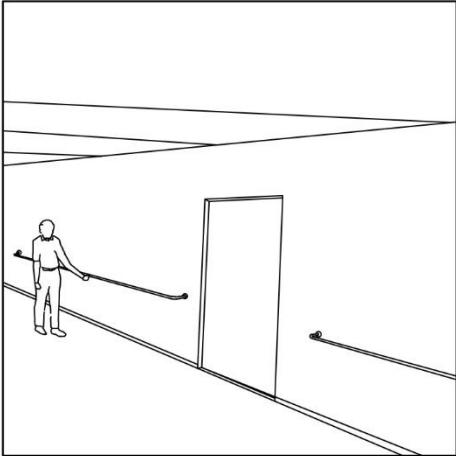
ج) ورودی

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>ورودی‌های قابل‌دسترس باید توسط راه قابل‌دسترس به ایستگاه وسایل نقلیه عمومی، پارکینگ قابل‌دسترس و محل‌های سوار شدن مسافران و نیز به خیابان‌های عمومی و پیاده‌روها مرتبط باشند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۶)</p>	<p>ا. ج - ۴</p>
	<p>ورودی‌ها باید با ایجاد راه قابل‌دسترس به تمام فضاها و عناصر قابل‌دسترس در داخل بنا یا تسهیلات، مرتبط باشند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷)</p>	<p>ا. ج - ۵</p>

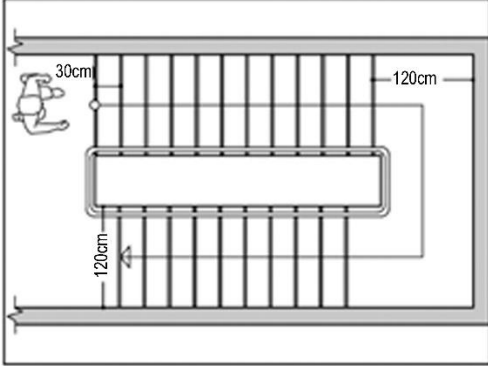
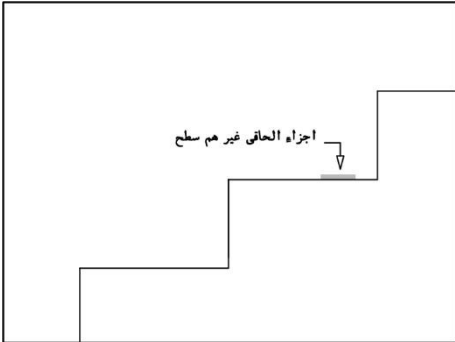
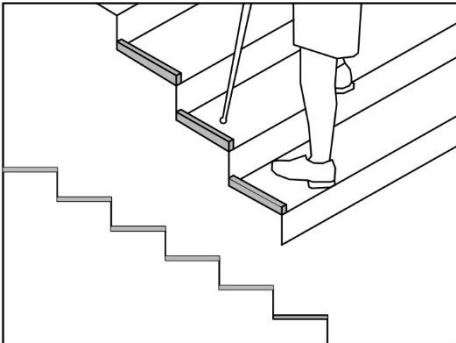
(د) راهرو		
کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	حداقل عرض راهرو ۱۴۰ سانتی‌متر می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۲-۱)	۱-د-۱
	اشیای نصب‌شده روی دیوار راهرو، که لبه خارجی آن‌ها بین ۷۰ تا ۲۰۰ سانتی‌متر بالای کف تمام‌شده باشد، نباید بیش از ۱۰ سانتی‌متر در مسیر راهرو پیشامدگی داشته باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۲-۲)	۲-د-۱
	کف راهرو باید غیر لغزنده بوده و از نصب کف‌پوش‌ها با پرز بلند خودداری شود. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۲-۳)	۳-د-۱

د) راهرو

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>چنانچه کف راهرو از فرش یا موکت پو شیده شده باشد، باید نصب آن برای تردد افراد معلول قابل اطمینان باشد. هرگونه برجستگی و اتصال نباید بیش از ۲ سانتی متر ارتفاع داشته باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهر سازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۲-۴)</p>	<p>۴-د-۱</p>
	<p>در راهرو باید میله دست‌نگرد وجود داشته باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهر سازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۲-۵)</p>	<p>۵-د-۱</p>

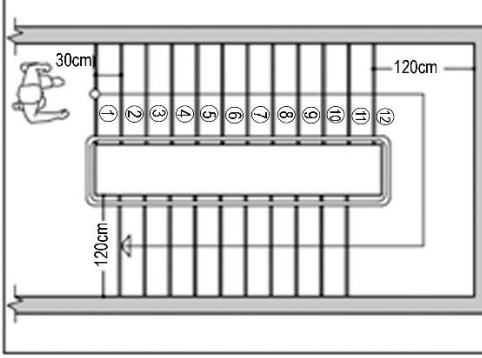
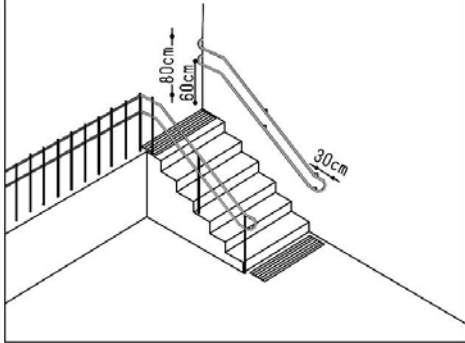

ه) راه پله		
ردیف	ضوابط لازم الاجرا	کروکی
۱- ۵- ۱	<p>وجود علائم حسی در کف، قبل از ورود به قفسه پله (پله برقی) و در پاگردها برای هشدار به نابینایان و کم‌بینایان الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۴-۱) (سازمان ملی استاندارد ایران، وسایل کمکی برای افراد کم بینا و نابینا - نشانگر لمسی سطح پیاده رو - بند ب ۷)</p>	
۲- ۵- ۱	<p>عرض کف پله ۳۰ سانتی‌متر و حداکثر ارتفاع آن ۱۷ سانتی‌متر باشد. شعاع گردی لبه کف پله نباید بیش از ۱۳ میلی‌متر باشد. پاخور پله باید بسته باشد و پیشامدگی پله از پاخور نباید بیش از ۳ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۴-۲ و بند ۴-۱-۴-۱-۴-۴-۶ و بند ۴-۱-۴-۹)</p>	

کروکی	ضوابط لازم الاجرا	ردیف
	<p>حداقل ابعاد پاگرد پله ۱۲۰ × ۱۲۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۴-۱۱)</p>	<p>ا. ه- ۳</p>
	<p>نصب هرگونه اجزای الحاقی غیرهم‌سطح بر روی کف پله ممنوع می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۴-۷)</p>	<p>ا. ه- ۴</p>
	<p>در کناره های عرضی پله، پیش‌بینی جزئیات اجرایی به‌نحوی که مانع لغزش عضا شود الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۴-۸)</p>	<p>ا. ه- ۵</p>

ه) راه پله

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>حداکثر تعداد پله بین دو پاگرد نباید از ۱۲ پله بیشتر باشد. (مقررات ملی ساختمان، مبحث چهارم)</p>	<p>۶- ه- ۱</p>
	<p>نصب دستگرد در طرفین پله الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۴)</p>	<p>۷- ه- ۱</p>

و) آسانسور

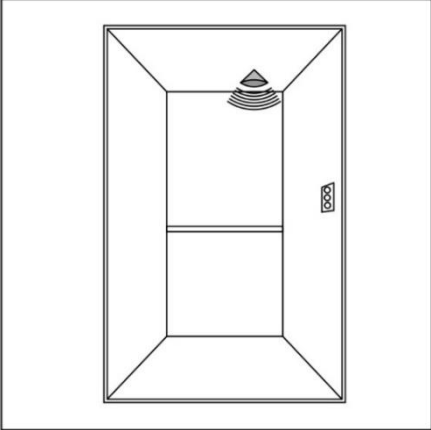
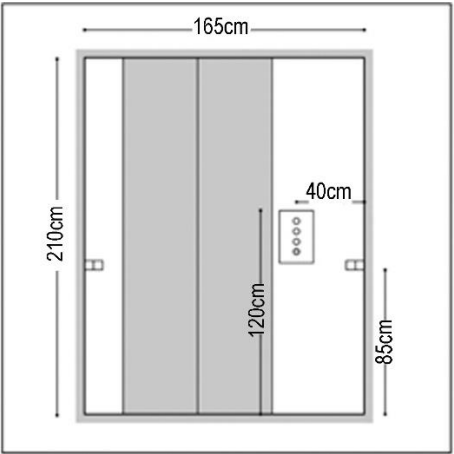
کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>حداقل عرض مفید در ورودی آسانسور ۸۰ سانتی‌متر باشد. (ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۷)</p>	<p>۱- و- ۱</p>

(و) آسانسور		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. و ۲-	<p>حداقل ابعاد مفید اتاقک ۱۱۰ × ۱۴۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۴-۷-۱)</p>	
۱. و ۳-	<p>تجهیز دیواره‌های آسانسور به دستگیره‌های کمکی در ارتفاع ۸۵ سانتی‌متر الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۴-۷-۱)</p>	
۱. و ۴-	<p>ارتفاع دکمه‌های کنترل‌کننده در خارج و داخل اتاقک ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۴-۷-۱)</p>	
۱. و ۵-	<p>فاصله دکمه‌ها از گوشه اتاقک آسانسور ۴۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۴-۷-۱)</p>	
۱. و ۶-	<p>حداقل برجستگی دکمه‌ها ۱/۵ سانتی‌متر، حداقل قطر آن ۳ سانتی‌متر و قابل استفاده برای نابینایان باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۴-۷-۱)</p>	
۱. و ۷-	<p>لازم است دکمه‌ای که طبقه همکف (ورودی) را نشان می‌دهد، با اختلاف رنگ مشخص شود.</p>	

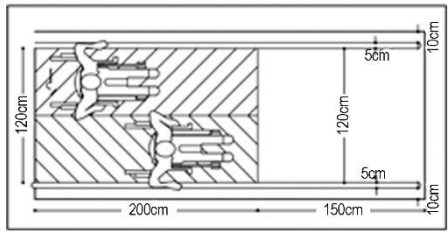
و) آسانسور		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
	(مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷-۱)	
۸- و	کلیه دکمه‌های کنترل‌کننده آسانسور دارای رنگی متضاد با رنگ زمینه خود بوده تا برای افراد کم‌بینا قابل تشخیص باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷-۱)	
۹- و	تضاد در کنار دکمه‌های طبقات خارج و داخل اتاقک آسانسور و نصب خط بریل برای نابینایان الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷-۱)	
۱۰- و	در آسانسور باید هم‌سطح با کف فضای خارج آسانسور باشد و در دسترس بلا مانع صندلی چرخ‌دار قرار گیرد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷-۲)	
۱۱- و	حداقل فضای انتظار در جلوی آسانسور در هر طبقه باید ۱۵۰ × ۱۵۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۷-۳)	

(و) آسانسور

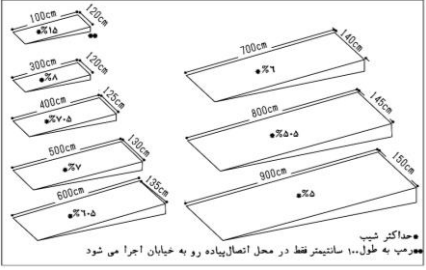

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>لازم است توقف آسانسور با علامت صوتی مشخص شود. علامت صوتی باید طوری تنظیم گردد که برای بالا رفتن، یک‌بار و برای پایین آمدن دو بار به صدا درآید. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۷-۴)</p>	<p>ا. و- ۱۳</p>
	<p>لازم است رنگ در اتاقک آسانسور در تضاد با رنگ دیوار هم‌جوار خود بوده و به علامت بصری و صوتی مشخص‌کننده موقعیت اتاقک که در بالای در، یا بالای تابلوی فرمان نصب می‌شود، مجهز باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۵-۷)</p>	<p>ا. و- ۱۳</p>

و) آسانسور		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. و - ۱۴	لازم است برای مشخص شدن مکان آسانسور موزاییک‌های ناینیایان در فاصله‌ی حداکثر ۳۰۰ میلی‌متر در جلوی صفحه‌ی کنترل آسانسور قرار داشته باشد. (مأخذ: سازمان ملی استاندارد ایران، وسایل کمکی برای افراد کم بینا و نابینا- نشانگر لمسی سطح پیاده رو - بند ب ۸)	

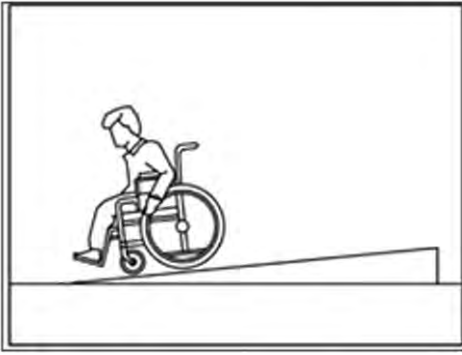
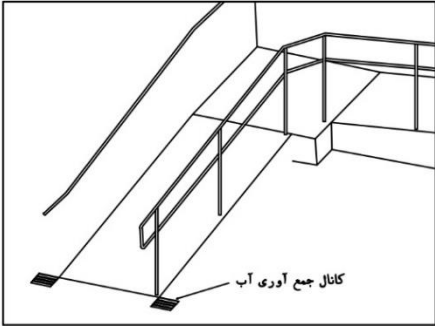
ز) سطح شیب‌دار		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. ز - ۱	حداقل عرض سطح شیب‌دار ۱۲۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۵)	
۲. ز - ۲	برای سطوح شیب‌دار تا ۳ متر طول، رعایت حداکثر شیب ۸ درصد با عرض حداقل ۱۲۰ سانتی‌متر الزامی می‌باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۵-۲)	

ز) سطح شیب‌دار

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف																											
 <table border="1" data-bbox="184 598 414 837"> <thead> <tr> <th>طول رمپ</th> <th>عرض رمپ</th> <th>حداکثر شیب</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>۱۰۰cm</td> <td>۱۲۰cm</td> <td>۱۵%</td> </tr> <tr> <td>۳۰۰cm</td> <td>۱۲۰cm</td> <td>۸%</td> </tr> <tr> <td>۴۰۰cm</td> <td>۱۲۵cm</td> <td>۷.۵%</td> </tr> <tr> <td>۵۰۰cm</td> <td>۱۳۰cm</td> <td>۷%</td> </tr> <tr> <td>۶۰۰cm</td> <td>۱۳۵cm</td> <td>۶.۵%</td> </tr> <tr> <td>۷۰۰cm</td> <td>۱۴۰cm</td> <td>۶%</td> </tr> <tr> <td>۸۰۰cm</td> <td>۱۴۵cm</td> <td>۵.۵%</td> </tr> <tr> <td>۹۰۰cm</td> <td>۱۵۰cm</td> <td>۵%</td> </tr> </tbody> </table>	طول رمپ	عرض رمپ	حداکثر شیب	۱۰۰cm	۱۲۰cm	۱۵%	۳۰۰cm	۱۲۰cm	۸%	۴۰۰cm	۱۲۵cm	۷.۵%	۵۰۰cm	۱۳۰cm	۷%	۶۰۰cm	۱۳۵cm	۶.۵%	۷۰۰cm	۱۴۰cm	۶%	۸۰۰cm	۱۴۵cm	۵.۵%	۹۰۰cm	۱۵۰cm	۵%	<p>در سطوح شیب‌دار بیش از ۳ متر طول (تا حد مجاز ۹ متر) به ازای هر متر افزایش طول ۵ سانتی‌متر به عرض مفید آن اضافه و ۰/۵ درصد از شیب آن کاسته می‌شود. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳)</p>	<p>۱. ز-۳</p>
طول رمپ	عرض رمپ	حداکثر شیب																											
۱۰۰cm	۱۲۰cm	۱۵%																											
۳۰۰cm	۱۲۰cm	۸%																											
۴۰۰cm	۱۲۵cm	۷.۵%																											
۵۰۰cm	۱۳۰cm	۷%																											
۶۰۰cm	۱۳۵cm	۶.۵%																											
۷۰۰cm	۱۴۰cm	۶%																											
۸۰۰cm	۱۴۵cm	۵.۵%																											
۹۰۰cm	۱۵۰cm	۵%																											
	<p>سطح شیب‌دار نباید دارای شیب عرضی باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۴)</p>	<p>۲. ز-۴</p>																											
	<p>پیش‌بینی پاگرد به عمق حداقل ۱۵۰ سانتی‌متر با در نظر گرفتن حداکثر طول افقی ۹ متر الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶)</p>	<p>۳. ز-۵</p>																											

ز) سطح شیب‌دار		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۶-ز	حداقل ابعاد پاگرد سطح شیب‌دار 150×150 سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۵-۷)	
۷-ز	کف سطح شیب‌دار باید غیر لغزنده، ثابت، سخت و صاف باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۵)	
۸-ز	در صورتی که سطح شیب‌دار ارتفاع بیش از ۲۵ سانتی‌متر را طی کند و طول افقی آن بیش از ۱۸۵ سانتی‌متر باشد، نصب میله دستگرد در طرفین الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۵-۹) *جزئیات دستگرد مطابق بند ۱-۱-۹-۱۰ ی کنترل شود.	

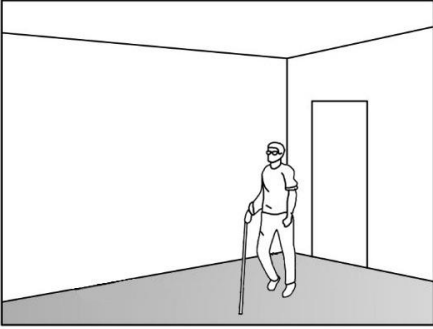
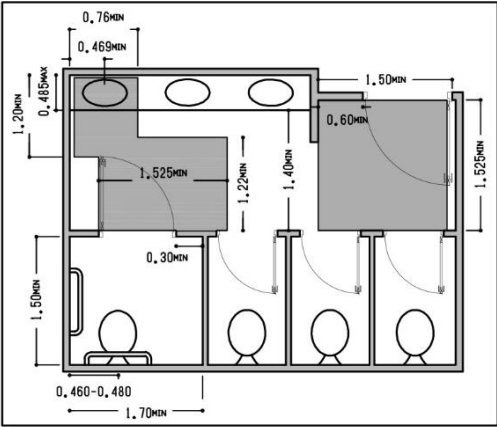
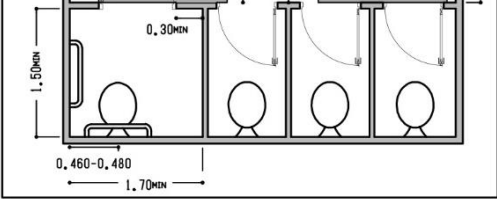
ز) سطح شیب‌دار		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۹-ز	<p>در کناره‌ها عرضی و پاگرد سطح شیب‌دار پیش‌بینی لبه محافظ "در" به ارتفاع حداقل ۵ سانتی‌متر با رنگ متضاد با محیط به نحوی که مانع لغزش استفاده‌کننده گردد، الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۵-۱۰)</p>	
۱۱-ز	<p>لبه‌ها نباید به هیچ وجه از حرکت ویلچر (صندلی چرخ‌دار) جلوگیری نمایند. (مأخذ: کارگروه فنی - شهرسازی)</p>	
۱۲-ز	<p>باید دقت نمود که در انتهای سطوح شیب‌دار آب جمع نشود. (مأخذ: کارگروه فنی - شهرسازی)</p>	

ز) سطح شیب‌دار

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>یک نوار راهنما به رنگ متضاد با محیط برای راهنمایی افراد نابینا و کم‌بینا باید در لبه سطوح شیب‌دار پیاده‌رو و سواره‌رو نصب گردد. این نوار راهنما باید هم‌عرض با سطح شیب‌دار و طولی برابر با ۶۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: کارگروه فنی - شهرسازی)</p>	<p>۱۳- ز. ۱</p>
	<p>کف سطح شیب‌دار نباید کنگره‌کنگه باشد، در صورت وجود، ارتفاع کنگره‌ها نباید از ۱ سانتی‌متر بیشتر باشد. (مأخذ: ضوابط و دستورالعمل‌های مناسب‌سازی، مناسب‌سازی ساختمان‌های عمومی برای افراد معلول جسمی و حرکتی، بند ۲-۵-)</p>	<p>۱۴- ز. ۱</p> <p>(۲)</p>

ح) فضاهای بهداشتی

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>کف فضاهای بهداشتی باید غیرلغزنده باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۳)</p>	<p>۱- ح-۱</p>
	<p>حداقل اندازه فضای سرویس بهداشتی باید ۱۷۰×۱۵۰ سانتی‌متر باشد تا گردش صندلی چرخ‌دار در آن امکان‌پذیر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۳)</p>	<p>۱- ح-۲</p>
	<p>"در" سرویس بهداشتی باید به بیرون باز شود تا گشودن آن در مواقع اضطراری از بیرون امکان‌پذیر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۴)</p>	<p>۱- ح-۳</p>

ح) فضاهای بهداشتی		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۴-ح-۴	نصب فضای بهداشتی فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتی‌متر از کف و با فاصله ۳۰ سانتی‌متر از دیوار مجاور الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۵)	
۵-ح-۵	نصب دستگرد کمکی عمودی با فاصله ۳۰ سانتی‌متر از جلو کاسه و ۴۰ سانتی‌متر بالاتر از نشیمن مستراح بر روی دیوار مجاور اجباری است. دامنه نوسان نصب میله‌های عمودی باید ۸۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر از کف باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۷)	
۶-ح-۶	نصب میله دستگرد اضافی افقی بر روی قسمت داخلی در به ارتفاع ۸۰ سانتی‌متر از کف و حداکثر ۱۵ سانتی‌متر فاصله از محور لولا و با طول حداقل ۳۰ سانتی‌متر الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۸)	

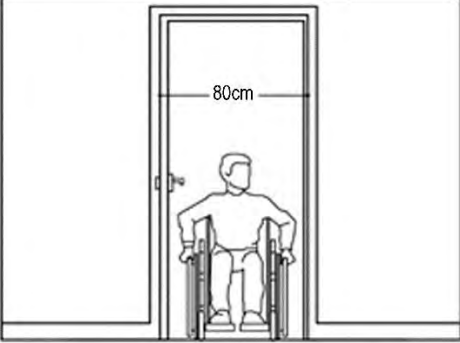
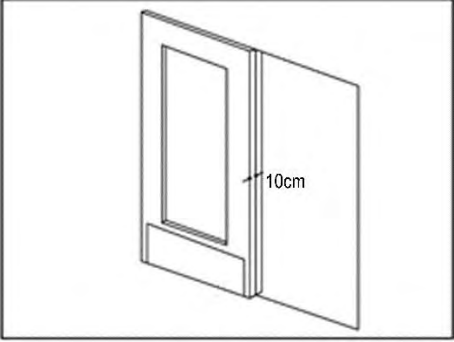
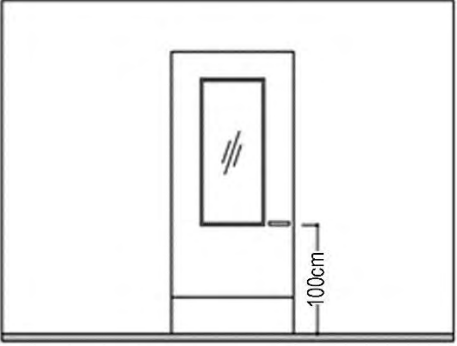
ح) فضاهای بهداشتی

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>کاسه دستشویی باید در فضایی به ابعاد ۷۵×۱۲۰ سانتی‌متر قرار گیرد تا امکان دستیابی از روبرو را فراهم سازد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۸-۹)</p>	<p>ا. ح- ۷</p>
	<p>پیش‌بینی فضای آزاد به ارتفاع ۷۵ سانتی‌متر از کف تا پایین لبه دستشویی الزامی است. عمق فضای آزاد برای زانو باید ۲۰ سانتی‌متر و برای نوک پا ۴۵ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۸-۱۰)</p>	<p>ا. ح- ۸</p>
	<p>شیرهای دستشویی باید از نوع اهرمی بوده و به‌راحتی باز و بسته شوند و حداکثر فاصله آن‌ها از لبه جلوی دستشویی ۶۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۴-۱-۸-۱۲)</p>	<p>ا. ح- ۹</p>

ح) فضاهای بهداشتی		
ردیف	ضوابط لازم الاجرا	کروکی
۱۰-ح	ارتفاع لبه پایینی آینه دستشویی افراد معلول از کف حداکثر ۹۰ سانتی‌متر است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۱۳)	
۱۱-ح	ارتفاع آویز حوله، جای صابون و یا دستگاه خشک‌کن برقی از کف نباید بیش از ۱۰۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۱۴)	
۱۲-ح	فضای آزاد کف، در جلوی وان باید به ابعاد ۸۰×۱۵۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۸-۱۵)	

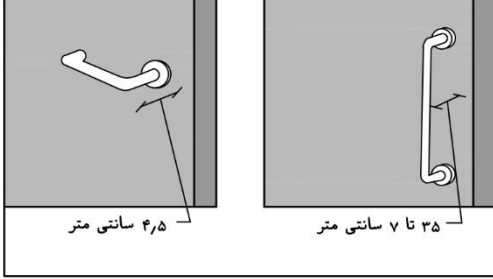
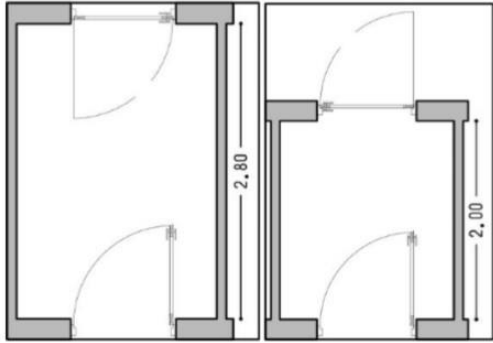
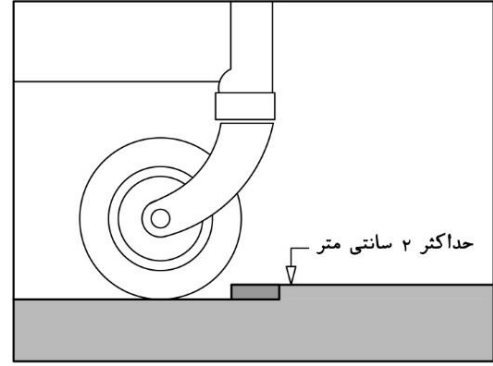
ط) بازشوها

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>حداقل عرض مفید برای هر لنگه در ۸۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۳-۴)</p>	<p>۱. ط - ۱</p>
	<p>در مورد درهایی که به مسیر عبور عمومی باز می‌شوند تأمین دید کافی الزامی است. در هر صورت پیشامدگی لنگه "در" باز شده در مسیر عبور عمومی نباید بیش از ۱۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۳-۴)</p>	<p>۲. ط - ۲</p>
	<p>حداکثر ارتفاع دید از کف تمام شده ۱۰۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، بند ۱-۳-۴)</p>	<p>۳. ط - ۳</p>

ط) بازشوها		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۴-ط-۴	رنگ درها و چارچوب آن‌ها باید در تضاد با رنگ دیوار هم‌چوار خود باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۳-۱-۴)	
۵-ط-۵	درها باید دارای پاخور به ارتفاع ۲۵ سانتی‌متر باشند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۳-۱-۵)	
۶-ط-۶	دستگیره درها باید از نوع اهرمی بوده و رنگ آن در تضاد با رنگ در و فاصله داخلی بین آن و سطح در ۳/۵ تا ۷ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۳-۱-۸)	

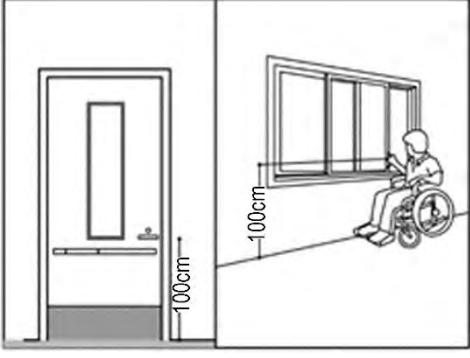
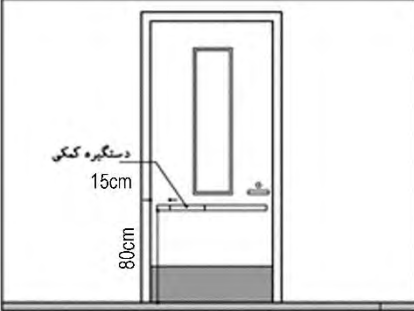
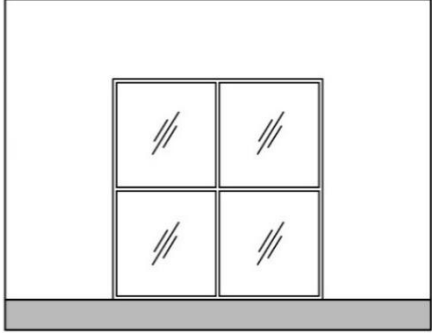
ط) بازشوها

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>دستگیره درها باید از نوع اهرمی بوده و رنگ آن در تضاد با رنگ در و فاصله داخلی بین آن و سطح در $\frac{3}{5}$ تا ۷ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۸)</p>	<p>۱. ط-۶</p>
	<p>حداقل فاصله بین دو در متوالی چنانچه هر دو در، در یک جهت باز شوند ۲۰۰ سانتی‌متر و چنانچه هر دو در به داخل باز شوند ۲۸۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۹)</p>	<p>۱. ط-۷</p>
	<p>درها باید حتی‌المقدور بدون آستانه باشند. در صورت اجبار حداکثر ارتفاع آستانه ۲ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۰)</p>	<p>۱. ط-۸</p>

ط) بازشوها		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۹-ط	<p>به‌منظور تسهیل در حرکت، پیش‌بینی سطحی هموار در هر دو سوی در الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۱)</p> <p>*توضیح: این سطح در ابعاد ۱۲۰ تا ۱۴۰ سانتی‌متر در نظر گرفته شود.</p>	
۱۰-ط	<p>زاویه بازشوی در باید حداقل ۹۰ درجه باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۶)</p>	
۱۱-ط	<p>خروجی اضطراری باید قابل‌دسترس و هم‌سطح بوده و به یک راه قابل‌دسترس ختم شود. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۲)</p>	

ط) بازشوها

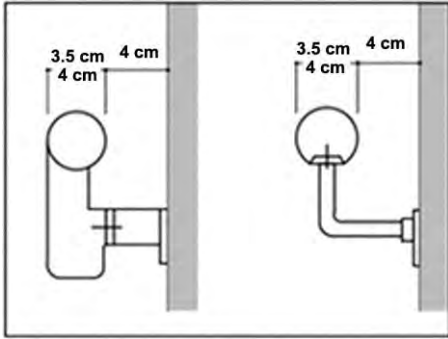
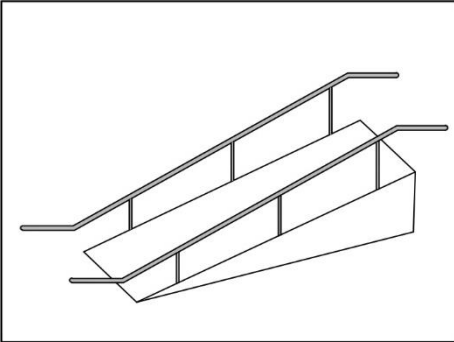
کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>حداکثر ارتفاع دستگیره (برای در و پنجره) از کف ۱۰۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۳)</p>	<p>۱. ط-۱۲</p>
	<p>نصب میله دستگرد کمکی بر روی پنجره‌ها و درها ضروری است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۴)</p>	<p>۱. ط-۱۳</p>
	<p>کلیه درها و پنجره‌هایی که تا کف دارای شیشه هستند در مقابل ضربه محافظت شوند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۵)</p>	<p>۱. ط-۱۴</p>

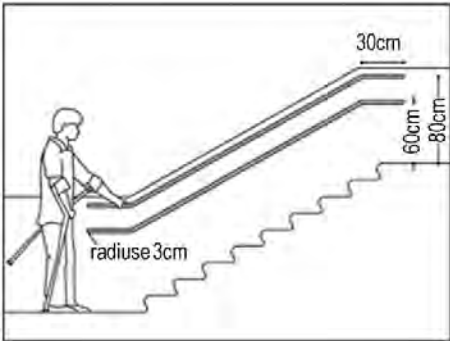
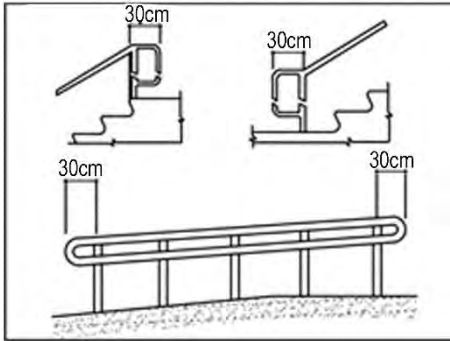

ط) بازشوها		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. ط-۱۵	دستگیره "در" فضاهای مخاطره‌زا (اتاق تأسیسات، برق، ...) باید به رویه قابل تشخیص با لامسه مجهز شود. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۳-۱۷)	

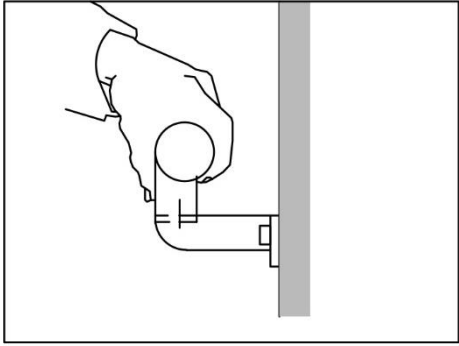
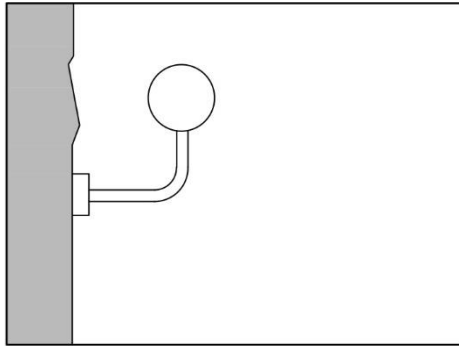
ی) میله‌های دستگرد		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. ی-۱	عرض یا قطر میله دستگرد بین ۳/۵ تا ۴ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶-۱)	

ی) میله‌های دستگرد

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>فاصله بین میله دستگرد و دیوار حداقل ۴ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶-۲)</p>	<p>۱. ی-۲</p>
	<p>میله دستگرد در دو طرف رمپ و یا راه‌پله باید به صورت ممتد باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶-۴)</p>	<p>۱. ی-۳</p>

ی) میله‌های دستگرد		
ردیف	ضوابط لازم‌الاجرا	کروکی
۱. ی-۴	<p>لازم است میله دستگرد در کنار پله یا سطوح شیب‌دار حداقل ۳۰ سانتی‌متر از ابتدا و انتهای آن پیش‌آمده‌تر و موازی کف باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۴-۵)</p>	
۱. ی-۵	<p>ارتفاع میله دستگرد از کف سطح شیب‌دار یا پله، برای بزرگسالان ۸۵ سانتی‌متر و برای کودکان ۶۰ سانتی‌متر باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۴-۶)</p>	
۱. ی-۶	<p>آغاز و پایان میله دستگرد در دو طرف رمپ و یا راه‌پله باید به‌صورت مدور و بدون تیزی باشد و یا باید به‌طرف کف، دیوار یا پایه برگشته باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۴-۷)</p>	

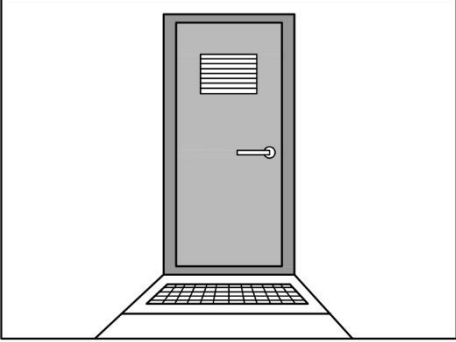
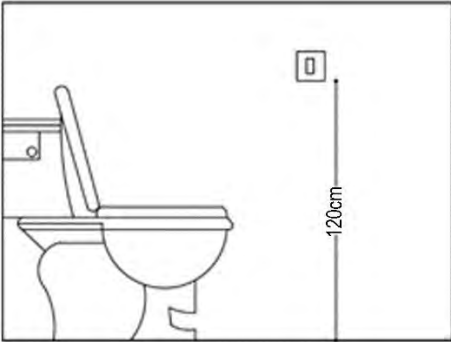
ی) میله‌های دستگرد

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>میله دستگرد باید در محل اتصال خود ثابت باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶-۸)</p>	<p>ا. ی-۷</p>
	<p>میله دستگرد و سطوح در جدار آن باید عاری از هر عنصر نوک‌تیز و ساینده باشد. ابتدا و انتهای میله باید شعاعی معادل حداقل ۳ سانتی‌متر داشته باشد. رنگ میله‌های دستگرد باید متضاد با محیط اطراف باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۶-۹)</p>	<p>ا. ی-۸</p>

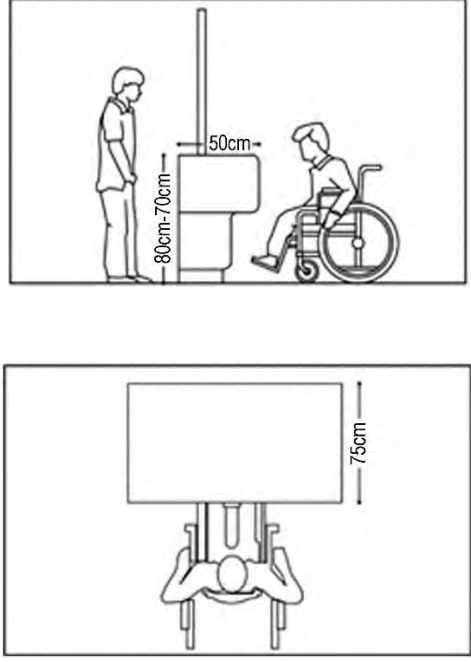
ک) علائم، کنترل الکتریکی و اعلام خطر		
ردیف	ضوابط لازم الاجرا	کروکی
۱. ک-۱	علائم داخلی ساختمان باید در کنار و طرف قفل درها و در ارتفاع بین ۱۴۰ تا ۱۷۰ سانتی‌متر از کف تمام‌شده نصب شوند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۰-۳)	
۱. ک-۲	کنترل‌کننده‌های الکتریکی و مکانیکی باید در فاصله ۴۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر از کف قرار گیرند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۱-۱)	
۱. ک-۳	نصب سیستم‌های هشداردهنده شنیداری و دیداری در کلیه ساختمان‌های عمومی الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۲-۱)	

ک) علائم، کنترل الکتریکی و اعلام خطر

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف		
	<p>درهایی که به فضاهای خطرناک برای اشخاص کم‌بینا و نابینا باز می‌شوند (مانند درهای بارانداز، اتاق‌های تأسیسات حرارتی، انبارها و مشابه آن‌ها) باید با اختلاف رنگ و نیز علائم حسی لامسه‌ای مشخص شوند. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۲-۳)</p>	<p>ا. ک-۴</p>		
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> <p>تابلوی راهنمای طبقات</p> <p>طبقه اول</p> <p>طبقه دوم</p> <p>طبقه سوم</p> </td> <td style="width: 50%; padding: 5px;"> <p>.....</p> <p>....</p> <p>....</p> <p>....</p> </td> </tr> </table>	<p>تابلوی راهنمای طبقات</p> <p>طبقه اول</p> <p>طبقه دوم</p> <p>طبقه سوم</p>	<p>.....</p> <p>....</p> <p>....</p> <p>....</p>	<p>توصیه می‌شود، تابلوی راهنمای طبقات به خط بریل هم نوشته شود. (مأخذ: کارگروه فنی - شهرسازی)</p>	<p>ا. ک-۵</p>
<p>تابلوی راهنمای طبقات</p> <p>طبقه اول</p> <p>طبقه دوم</p> <p>طبقه سوم</p>	<p>.....</p> <p>....</p> <p>....</p> <p>....</p>			
	<p>در کلیه فضاهای بهداشتی نصب زنگ خطر در ارتفاع ۱۲۰ سانتی‌متر الزامی است. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۱-۳)</p>	<p>ا. ک-۶</p>		

ل) مبلمان اداری

کروکی	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف
	<p>در صورتی که در ساختمان، نیمکت، میز یا میزهای کار به صورت ثابت یا جاسازی شده پیش‌بینی شده باشد، حداقل ۵ درصد از فضای نیمکت‌ها، میزها یا میزهای کار یا حداقل یکی از آن‌ها (هر کدام بیشتر باشد) باید مطابق شرایط زیر قابل دسترس افراد معلول باشد:</p> <p>الف- در صورتی که فضاهای نیمکت برای اشخاص با صندلی چرخ‌دار جلو میزها یا سطوح کار پیش‌بینی شده باشد، حداقل باید ۷۱ سانتی‌متر بلندی و ۷۵ سانتی‌متر عرض و ۵۰ سانتی‌متر عمق داشته باشد.</p> <p>ب- ارتفاع سطح میزها و سطوح کار بین ۷۰ تا ۸۵ سانتی‌متر از کف یا زمین باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۱۵)</p>	<p>۱. ل- ۱</p>
<p>_____</p>	<p>لازم است تمامی آبخوری‌های نصب‌شده در ساختمان‌ها برای افراد معلول قابل استفاده باشد. (مأخذ: ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی-حرکتی، بند ۴-۱-۹-۱)</p>	<p>۲. ل- ۲</p>

معاونت شهرسازی و معماری

اداره کل معماری و ساختمان

ضوابط و مقررات مناسب‌سازی ساختمان‌ها و فضاهای عمومی شهری

چک لیست طراحی و نظارت بر

ساختمان های عمومی

محل الصاق عکس	
	نام ساختمان
	آدرس
	تاریخ بازدید
	کارشناس بازدید

۱- قبل از مراجعه به محل

الف) در صورت امکان نقشه‌های مکان مورد ارزیابی تهیه و بررسی گردد و برای انطباق به محل بازدید برده شود.

ب) برآورد اولیه از تعداد عناصری که لازم است چکلیست برای آن‌ها تهیه شود، صورت بگیرد. مثلاً تعداد ورودی‌ها، راهروها، فضاهای بهداشتی، بازشوها و... که باید ارزیابی شوند.

ج) آماده کردن وسایل موردنیاز

۱) آماده کردن چکلیست فضاها و تجهیزات مختلف به تعداد کافی

۲) دوربین عکاسی

۳) وسایل اندازه‌گیری

۴) وسیله‌ای به‌عنوان مقیاس تا با قرار گرفتن در عکس به درک ابعاد سوژه عکاسی کمک کند.

۲- در محل برداشت چکلیست

الف) عناصر کلیدی (شامل فضاها و تجهیزات) مرتبط با عملکرد اصلی مکان شناسایی شود تا امکان دسترسی به آن عناصر و قابلیت استفاده آن‌ها برای همگان موردبررسی قرار گیرد.

ب) تک‌تک عناصر بررسی و برگه مربوط به آن‌ها تکمیل شود.

ج) از وضعیت موجود عکس گرفته شود و حتی‌الامکان در عکس‌ها شیئی که به‌وسیله آن ارتفاع تشخیص داده می‌شود، بعنوان مقیاس قرار گیرد.

د) در پایان چکلیست ارزیابی نهایی از مکان و چکلیست ارزیابی بر اساس اولویت پر شود.

در ارتباط با استفاده از این چکلیست‌ها برای نظارت بر طراحی‌ها، فقط کافی است که نقشه‌های پروژه تهیه و مورد اشاره در چکلیست مورد ارزیابی قرار گیرد و در نهایت چکلیست

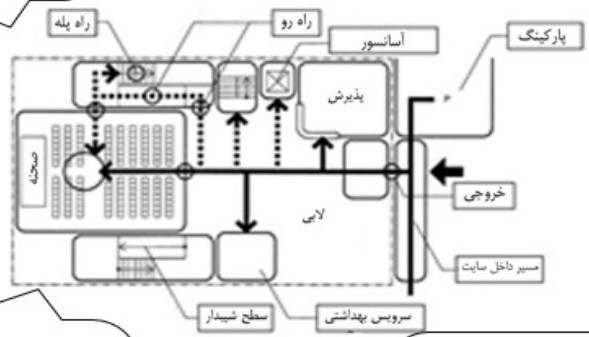
ارزیابی نهایی و ارزیابی بر اساس اولویت پر شود.

در پایان با توجه به آنکه چکلیست‌ها و این شیوه‌نامه توسط این اداره به‌صورت دوره‌ای مورد بازبینی قرار می‌گیرد، خواهشمند است نقطه نظرات خود را درباره چکلیست‌ها و شیوه‌نامه

برای این اداره ارسال نمایید.

مقدمه: موارد مطرح شده در این چک‌لیست، تمام فضاهای یک ساختمان (مانند سالن غذاخوری، سالن کنفرانس، نمازخانه و ...) را در برمی‌گیرد. هدف نهایی از این چک‌لیست پاسخ به سؤالاتی ساده و بنیادی به شرح ذیل می‌باشد. ضمناً توضیحات تکمیلی در جهت درک بهتر بندهای چک‌لیست در "شیوه نامه اجرایی چک‌لیست‌های نظارتی بر اجرای ضوابط طراحی برای افراد معلول جسمی - حرکتی در ساختمان‌ها و فضاهای عمومی شهری" ارائه شده که توصیه می‌شود برای تکمیل چک‌لیست‌ها از آن استفاده شود.

چک لیست کلی ساختمان
 آیا مسیر حرکتی، خوانا و متمرکز است؟
 آیا جمعیتی سیستم اطلاع رسانی، نشانه ها، عمومی، نقشه‌اری، موزاییک (رحما) مناسب خوانا و در معرض دید است؟

چک لیست فضاها
 آیا مسیر حرکتی ایمن و خوانا است؟
 آیا این مسیر عرض مناسب برای حرکت قرار دارای معلولیت و سالمندان دارد؟
 آیا ورودی‌ها و خروجی‌ها ایمن را دارند؟
 ساختار ورودی‌ها و خروجی‌ها برای استفاده افراد دارای معلولیت مناسب است؟
 آیا راهروها و پدها عرض مناسب، فرم و تزیین مناسب دارند؟
 آیا تأسیسات، ایمن و تعداد سرویس‌های بهداشتی مناسب است؟
 آیا مسیرهای تیبیدار، عرض و تزیین مناسب دارند؟
 آیا فضای پارک (با ایمن و مکان مناسب) برای افراد دارای معلولیت چرخ‌دار وجود دارد؟

چک لیست تأسیسات قابل دسترس برای عموم
 آیا دکمه‌ها، میز پذیرش، کلیشه‌ها، به‌گزینه‌های جمعی استفاده که به راحتی قابل دسترس برای عموم هستند؟
 آیا سرویس‌های بهداشتی که عموم بتوانند از آن‌ها به‌راحتی استفاده کنند وجود دارد؟
 آیا فضایی برای تمویض نوزاد و شیردهی وجود دارد؟
 آیا سیستم‌های ارتباطی و اطلاع رسانی لازم برای نابینایان و ناشنویان قابل دسترس است؟
 آیا اطلاع‌رسانی زمان اضطرار، و تمهیدات خروج اضطراری مناسب در نظر گرفته شده است؟

مشخصات عمومی

نام ساختمان :		نوع فعالیت :		
کد پروژه :		منطقه :		
کارشناس بازدید :		تاریخ بازدید : / /		
آدرس:				
گروهی - توضیحات :		فهرست چکبست		
		ایزوت ریل		
				الف) محیطه
				ب) پارکینگ
				ج) ورودی
				د) راهرو
				هـ) راهپله
				و) آسانسور
				ز) سطح شیبدار
				ح) فضاهای بهداشتی
				ط) بازوها
محل مهر :		محل امضا :		
		ایزوت دوم		
				ی) میزهای دست کرد
				ک) مالتوم، کنترل الکتریکی، اعلام خطر
		ل) سیمان آبری		
مرجع چکبست: معتمد ^۱ ، هیودنمه اجرایی، چکبست‌های نظارتی بر اجرای ضوابط طراحی برای افراد معلول جسمی - حرکتی در ساختمان‌ها و فضاهای عمومی شهری ^۲ می‌باشد.				
آزاد است گزارش از عند تقریب کارشناس حاضر و مراجعین آگاهی یابد.				

الف) محوطه

نام ساختمان:			
محل قرارگیری محوطه در ساختمان:			
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	مرجع
			نیاز به مناسب سازی
			دارد
		ندارد	
اهمیت کم	۱	پیاده‌روهای مسقف حداقل ۲۱۰ سانتی‌متر ارتفاع آزاد دارد. در صورتی که در قسمت‌هایی از پیاده‌رو ارتفاع از ۲۱۰ سانتی‌متر کمتر است، رنگ آن متضاد با محیط بوده و برای اشخاص نابینا یک آگاهی‌دهنده قابل لمس تعبیه شده است.	د- ۴
	۲	حداکثر شیب عرضی پیاده‌رو ۲ درصد رعایت شده است.	د- ۵
	۳	حداکثر شیب طولی پیاده‌رو ۵ درصد است. در پیاده‌روهای با شیب بیش از ۵ درصد ضوابط سطح شیب‌دار رعایت شده است.	د- ۶
	۴	پوشش کف پیاده‌روها از مصالح سخت، ثابت، غیرلغزنده و صاف است.	د- ۱۰
	۶	مسیر حرکت پیاده‌رو به وسیله کفپوش شیاری یا رزینی از محیط اطراف متمایز شده و توسط افراد نابینا با استفاده از عصای سفید قابل تشخیص است.	د- ۱۸
	۷	در اطراف موانع، هشداردهنده شنیداری تعبیه شده است.	د- ۱۹
	۸	پیشامدگی اشیای نصب‌شده بر روی دیوار پیاده‌رو، که لبه خارجی آن‌ها در ارتفاع بین ۷۰ تا ۲۰۰ سانتی‌متر از کف قرار داشته باشد حداکثر ۱۰ سانتی‌متر است.	د- ۲
اهمیت زیاد	۹	پیشامدگی اشیای نصب‌شده روی پایه یا ستون در ارتفاع بین ۷۰ تا ۲۰۰ سانتی‌متر از کف، که در جهت حرکت فرد پیاده باشد، حداکثر ۳۰ سانتی‌متر است.	د- ۳
	۱۰	وجود اختلاف سطح در پیاده‌رو تا ۲/۵ سانتی‌متر است و بیش از آن ضوابط سطح شیب‌دار رعایت شده است.	د- ۷
	۱۱	در حریم پیاده‌رواز کاشت گیاهان خاردار و سمی که میوه یا صمغ آن‌ها موجب لغزندگی سطح معبر و شاخ و برگ آن‌ها مانع حرکت شده خودداری شده است.	د- ۱۳
	۱۲	موانع موجود در مسیر پیاده‌رو طوری هستند که به‌آسانی قابل‌شناسایی است و در صورت امکان در امتداد یک خط ممتد قرار گرفته اند.	د- ۱۴
	۱۳	تا حد امکان از نصب هر گونه شبکه در سطح پیاده رو خودداری شده، در صورت لزوم، شبکه عموم بر جهت حرکت و فضای باز آن حداقل ۲ سانتی متر است.	د- ۱۱
توضیحات:			

ب) پارکینگ

نام ساختمان:					
محل قرارگیری پارکینگ در ساختمان:					
نیاز به مناسب‌سازی		مرجع	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف	درجه اهمیت
ندارد	دارد				
		ا. ب- ۱	تعداد پارکینگ‌های قابل دسترسی برای افراد دارای معلولیت در پارکینگ‌ها حداقل ۱ پارکینگ به ازای هر ۲۵ پارکینگ و در توقفگاه‌های کمتر از ۲۵ پارکینگ هم ۱ پارکینگ وجود دارد.	۱	اهمیت: بسیار
		ا. ب- ۲	عرض محل توقف اتومبیل افراد معلول حداقل ۳/۵ متر است.	۲	
		ا. ب- ۳	حداکثر شیب در هر دو سمت محل توقف اتومبیل افراد معلول ۲ درصد است.	۳	
		ا. ب- ۴	حداقل ارتفاع مفید پارکینگ‌های مسقف و ورودی آن‌ها ۲۴۰ سانتیمتر است.	۴	
		ا. د- ۳	کف‌پوش غیر لغزنده است.	۵	
توضیحات:					

ج) ورودی

نام ساختمان:				
محل قرارگیری ورودی در ساختمان:				
نیاز به مناسب سازی	مرجع	ضوابط لازم الاجرا	ردیف	درجه اهمیت
				ندارد
	ا. ج - ۱	علائم حسی برای افراد نابینا و نیمه بینا در پیاده‌رو منتهی به ورودی پیش‌بینی شده است.	۱	اهمیت زیاد ساختمان
	ا. ج - ۲	حداقل عمق فضای جلوی ورودی ساختمان ۱۴۰ سانتیمتر است.	۲	
	ا. ج - ۳	حداقل عرض بازشو ۱۰۰ سانتیمتر است.	۳	
	ا. ج - ۴	راه قابل دسترس از ورودی به پارکینگ و خیابان‌های عمومی و پیاده‌روها وجود دارد.	۴	
	ا. ج - ۵	راه قابل دسترس از ورودی به تمام فضاها، تسهیلات و عناصر قابل دسترس در داخل بنا وجود دارد.	۵	
	ا. د - ۳	کفپوش غیر لغزنده است.	۶	
توضیحات:				

(د) راهرو

نام ساختمان:					
محل قرارگیری راهرو در ساختمان:					
نیاز به مناسب‌سازی		مرجع	ضوابط لازم الاجرا	ردیف	درجه اهمیت
ندارد	دارد				
		۱- د.		۱	اهمیت یکسان
		۲- د.	حداقل عرض راهرو ۱۴۰ سانتیمتر می‌باشد.	۲	
		۳- د.	حداکثر پیشامدگی اشیاء نصب‌شده روی دیوار راهرو (در ارتفاع ۷۰ تا ۲۰۰ سانتیمتری نسبت به کف) ۱۰ سانتیمتر است.	۳	
		۴- د.	کفپوش غیرلغزنده است.	۴	
		۵- د.	حداکثر ارتفاع هرگونه برجستگی و اتصال در کف راهرو ۲ سانتیمتر است.	۵	
					میله دستگرد تعبیه‌شده است.
توضیحات:					

ه) راه پله

نام ساختمان:			
محل قرارگیری راه پله در ساختمان:			
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	مرجع
			نیاز به مناسب سازی
		ندارد	دارد
اهمیت بیشتر	۱	علائم حسی در کف، قبل از ورود به قفسه پله و در هر پاگرد وجود دارد.	ا. ه- ۱
	۲	عرض کف پله ۳۰ سانتیمتر و حداکثر ارتفاع ۱۷ سانتیمتر است.	ا. ه- ۲
	۳	حداقل عرض پله ۱۲۰ سانتیمتر است.	ا. ه- ۳
	۴	حداکثر شعاع گردی لبه کف پله ۱۳ میلی متر است.	ا. ه- ۲
	۵	هیچ گونه اجزای الحاقی غیر هم سطح بر روی کف پله نصب نشده است.	ا. ه- ۴
	۶	جزئیات اجرایی برای ممانعت از لغزش عضا در کناره های عرضی پله پیش بینی شده است.	ا. ه- ۵
	۷	حداکثر پیشامدگی پاخور پله ۳ سانتیمتر است.	ا. ه- ۲
	۸	حداکثر تعداد پله بین دو پاگرد ۱۲ پله است.	ا. ه- ۶
	۹	حداقل ابعاد پاگرد پله ۱۲۰ × ۱۲۰ است.	ا. ه- ۳
	۱۰	حداکثر پیشامدگی اشیاء نصب شده روی دیوار راه پله (در ارتفاع ۷۰ تا ۲۰۰ سانتیمتری نسبت به کف) ۱۰ سانتیمتر است.	ا. د- ۲
	۱۱	کف پوش غیر لغزنده است.	ا. د- ۳
۱۲	دستگرد در طرفین پله نصب شده است.	ا. ه- ۷	اهمیت کمتر
توضیحات:			

(و) آسانسور

نام ساختمان:				
محل قرارگیری آسانسور در ساختمان:				
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	نیاز به مناسب سازی	
			دارد	ندارد
توضیحات:	۱	حداقل عرض مفید در ۸۰ سانتیمتر است.	ا. و ۱-	
	۲	حداقل ابعاد مفید اتاقک ۱۱۰×۱۴۰ است.	ا. و ۲-	
	۳	دیواره‌های آسانسور به دستگیره‌های کمکی در ارتفاع ۸۵ سانتیمتر تجهیز شده است.	ا. و ۳-	
	۴	ارتفاع دکمه‌های کنترل کننده در خارج و داخل اتاقک ۱۰۰ تا ۱۲۰ سانتیمتر است.	ا. و ۴-	
	۵	فاصله دکمه‌ها از گوشه اتاقک آسانسور حداقل ۴۰ سانتیمتر است.	ا. و ۵-	
	۶	حداقل برجستگی دکمه‌ها ۱/۵ سانتیمتر و حداقل قطر ۳ سانتیمتر است.	ا. و ۶-	
	۷	دکمه‌ای که طبقه همکف (ورودی) را نشان می‌دهد تفاوت رنگ دارد.	ا. و ۷-	
	۸	رنگ کلیه دکمه‌های کنترل کننده آسانسور با رنگ زمینه تضاد دارد.	ا. و ۸-	
	۹	خط پریل در کنار دکمه‌های طبقات خارج و داخل اتاقک آسانسور نصب شده است.	ا. و ۹-	
	۱۰	آسانسور و ورودی هم‌سطح است.	ا. و ۱۰-	
	۱۱	حداقل فضای انتظار در جلوی آسانسور ۱۵۰×۱۵۰ است.	ا. و ۱۱-	
	۱۲	علامت صوتی توقف آسانسور وجود دارد.	ا. و ۱۲-	
	۱۳	رنگ در آسانسور با رنگ دیوار تضاد دارد.	ا. و ۱۳-	

(ز) سطح شیب‌دار

نام ساختمان:			
محل قرارگیری سطح شیب‌دار در ساختمان:			
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم/الاجرا	مرجع
			نیاز به مناسب‌سازی
			دارد
		ندارد	
اهمیت یکسان	۱	حداقل عرض سطح شیب‌دار ۱۲۰ سانتیمتر است.	ا. ز - ۱
	۲	سطوح شیب‌دار تا ۳ متر طول و با عرض حداقل ۱۲۰ سانتی‌متر حداکثر دارای شیب ۸ درصد است.	ا. ز - ۲
	۳	در سطوح شیب‌دار بیش از ۳ متر طول (تا حد مجاز ۹ متر) به ازای هر متر افزایش طول ۵ سانتی‌متر به عرض مفید آن اضافه و ۰/۵ درصد از شیب آن کاسته شده است.	ا. ز - ۳
	۴	شیب عرضی در سطح شیب‌دار وجود ندارد.	ا. ز - ۴
	۵	پاگرد در حداکثر طول افقی ۹ متر پیش‌بینی شده است.	ا. ز - ۵
	۶	حداقل ابعاد پاگرد سطح شیب‌دار ۱۵۰×۱۵۰ سانتیمتر است.	ا. ز - ۶
	۷	از مصالح غیرلغزنده، ثابت و سخت در کف سطح شیب‌دار استفاده شده است.	ا. ز - ۷
	۸	در صورتی که سطح شیب‌دار ارتفاع بیش از ۲۵ سانتی‌متر را طی کند و طول افقی آن بیش از ۱۸۵ سانتی‌متر باشد، میله دستگرد در طرفین آن نصب شده است.	ا. ز - ۸
	۹	لبه محافظ در کناره‌های عرضی و پاگرد سطح شیب‌دار به ارتفاع حداقل ۵ سانتیمتر با رنگ متضاد با محیط به‌نجوی که مانع لغزش استفاده‌کننده گردد، پیش‌بینی شده است.	ا. ز - ۹
توضیحات:			

ح) فضاهای بهداشتی

نام ساختمان:				
محل قرارگیری فضاهای بهداشتی در ساختمان:				
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	مرجع	
			نیاز به مناسب‌سازی	
		دارد	ندارد	
اهمیت کمسان	۱	کف فضاهای بهداشتی غیر لغزنده است.	ا. ح- ۱	
	۲	حداقل اندازه فضای سرویس بهداشتی ۱۷۰×۱۵۰ سانتی‌متر است.	ا. ح- ۲	
	۳	در سرویس بهداشتی به بیرون باز شده است.	ا. ح- ۳	
	۴	نصب کاسه مستراح فرنگی به ارتفاع ۴۵ سانتی‌متر از کف و با فاصله ۳۰ سانتی‌متر از دیوار مجاور رعایت شده است.	ا. ح- ۴	
	۵	دستگرد کمکی عمودی با فاصله ۳۰ سانتی‌متر از جلو کاسه و ۴۰ سانتی‌متر بالاتر از نشیمن مستراح بر روی دیوار مجاور نصب شده است. دامنه نوسان نصب میله‌های عمودی ۸۰ تا ۱۲۰ سانتی‌متر از کف است.	ا. ح- ۵	
	۶	دست گرد اضافی افقی بر روی قسمت داخلی در به ارتفاع ۸۰ سانتی‌متر از کف و حداکثر ۱۵ سانتی‌متر فاصله از محور لولا و با طول حداقل ۳۰ سانتی‌متر نصب شده است.	ا. ح- ۶	
	۷	کاسه دستشویی در فضایی به ابعاد ۷۵×۱۲۰ سانتی‌متر قرار گرفته تا امکان دستیابی از روبرو را فراهم سازد.	ا. ح- ۷	
	۸	پیش‌بینی فضای آزاد به ارتفاع ۷۵ سانتیمتر از کف تا پایین لبه دستشویی رعایت شده است. عمق فضای آزاد برای زانو باید ۲۰ سانتیمتر و برای توک یا ۴۵ سانتیمتر است.	ا. ح- ۸	
	۹	شیرهای دستشویی از نوع اهرمی بوده و به راحتی باز و بسته شده و حداکثر فاصله آن‌ها از لبه جلوی دستشویی ۶۰ سانتیمتر است.	ا. ح- ۹	
	۱۰	ارتفاع لبه پایینی آینه دستشویی افراد معلول از کف حداکثر ۹۰ سانتیمتر است.	ا. ح- ۱۰	
	۱۱	ارتفاع آویز حوله، جای صابون و یا دستگاه خشک‌کن برقی از کف بیش از ۱۰۰ سانتیمتر نیست.	ا. ح- ۱۱	
	۱۲	فضای آزاد کف، در جلوی وان به ابعاد ۸۰×۱۵۰ سانتی‌متر است.	ا. ح- ۱۲	
	۱۳	زنگ خطر در ارتفاع ۱۲۰ سانتیمتر در کلیه فضاهای بهداشتی نصب شده است.	ا. ک- ۶	
توضیحات:				

(ط) بازشوها

نام ساختمان:				
محل قرارگیری بازشوها در ساختمان:				
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	مرجع	
			نیاز به مناسب‌سازی	
		دارد	ندارد	
تجهیزات	۱	برای هر فضا حداقل ۱ در معمولی به عرض مفید حداقل ۸۰ سانتیمتر پیش‌بینی گردیده است.	ا. ط- ۱	
	۲	حداکثر پیشامدگی لنگه در بازشده در مسیر عمومی ۱۰ سانتیمتر است.	ا. ط- ۲	
	۳	حداکثر ارتفاع دید از کف تمام‌شده ۱۰۰ سانتیمتر است.	ا. ط- ۳	
	۴	رنگ درها و چارچوب با رنگ دیوار هم‌جوار متضاد است.	ا. ط- ۴	
	۵	پاخور ۲۵ سانتیمتری برای درها وجود دارد.	ا. ط- ۵	
	۶	دستگیره در اهرمی است.	ا. ط- ۶	
	۷	رنگ دستگیره با رنگ "در" متضاد است.	ا. ط- ۶	
	۸	فاصله بین اهرم و سطح در ۳/۵ تا ۷ سانتیمتر است.	ا. ط- ۶	
	۹	حداقل فاصله بین دو در متوالی (دو در هم‌جهت) ۲۰۰ سانتیمتر و حداقل فاصله بین دو در متوالی (دو در خلاف جهت) ۲۸۰ سانتیمتر است.	ا. ط- ۷	
	۱۰	حداکثر ارتفاع آستانه در ۲ سانتیمتر است.	ا. ط- ۸	
	۱۱	سطح هموار، در دو سوی در ۱۲۰ تا ۱۴۰ سانتیمتر پیش‌بینی گردیده است.	ا. ط- ۹	
	۱۲	حداقل زاویه بازشوی در ۹۰ درجه است.	ا. ط- ۱۰	
	۱۳	خروجی اضطراری به راه قابل‌دسترس وجود دارد.	ا. ط- ۱۱	
	۱۴	حداکثر ارتفاع دستگیره (برای در و پنجره) از کف ۱۰۰ سانتیمتر است.	ا. ط- ۱۲	
	۱۵	جنس کلیه درها و پنجره‌هایی که تا کف دارای شیشه هستند، به گونه ای ست که در مقابل ضربه، محافظت گردیده است.	ا. ط- ۱۳	
۱۶	برای درها و پنجره های کاملاً شیشه ای محافظ تعبیه شده است.	ا. ط- ۱۴		
۱۷	برای دستگیره "در" فضاهای خطرآفرین، رویه قابل تشخیص تعبیه شده است.	ا. ط- ۱۵		
توضیحات:				

(ی) میله‌های دستگرد

نام ساختمان:			
محل قرارگیری میله های دست گرد در ساختمان:			
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	نیاز به مناسب سازی
			دارد
اهمیت: بسیار	۱	عرض یا قطر میله دستگرد بین ۳/۵ تا ۴ سانتیمتر است.	. ا. ی - ۱
	۲	فاصله بین میله دست گرد و دیوار حدود ۴ سانتیمتر است.	. ا. ی - ۲
	۳	میله دست گرد در دو طرف شیب راهه و یا راه پله ممتد است.	. ا. ی - ۳
	۴	میله دست گرد به موازات کف، حداقل ۳۰ سانتیمتر از ابتدا و انتها ادامه دارد.	. ا. ی - ۴
	۵	ارتفاعی معادل ۸۵ سانتیمتر از کف سطح شیب دار یا پله، برای میله دست گرد وجود دارد. (در مراکز مختص کودکان ۶۰ سانتی متر است)	. ا. ی - ۵
	۶	ابتدا و انتهای میله دستگرد در دو طرف شیب راهه و یا راه پله، با برگرداندن گوشه های آن به طرف کف، دیوار و یا پایه به صورت مدور اجرا شده است.	. ا. ی - ۶
	۷	میله دست گرد در محل اتصال خود ثابت است.	. ا. ی - ۷
	۸	عنصر نوک تیز و ساییده در سطوح مجاور میله دست گرد وجود ندارد.	. ا. ی - ۸
	۹	رنگ میله دست گرد با محیط تضاد دارد.	. ا. ی - ۸
توضیحات:			

ک) علائم، کنترل الکتریکی، اعلام خطر

نام ساختمان:				
محل قرارگیری علائم، کنترل الکتریکی، اعلام خطر در ساختمان:				
درجه اهمیت	ردیف	ضوابط لازم الاجرا	نیاز به مناسب‌سازی	
			مرجع	ندارد / دارد
آب‌چین، تیرکمان، رسان	۱	علائم داخلی ساختمان سمت قفل درها و در ارتفاع بین ۱۴۰ تا ۱۷۰ سانتیمتری از کف نصب شده است.	ا. ک- ۱	
	۲	کنترل‌های الکتریکی و مکانیکی در فاصله ۴۰ تا ۱۲۰ سانتیمتری از کف قرار گرفته است.	ا. ک- ۲	
	۳	سیستم‌های هشداردهنده شنیداری و دیداری در کلیه ساختمان‌های عمومی نصب شده است.	ا. ک- ۳	
	۴	اختلاف رنگ و استفاده از علائم حسی لامسه‌ای در "درهایی" که به فضاهای خطرناک برای اشخاص نیمه‌بینا و نابینا باز می‌شوند، وجود دارد.	ا. ک- ۴	
	۵	تابلوی راهنمای طبقات به خط بریل هم نوشته شده است.	ا. ک- ۵	
توضیحات:				

ل) مبلمان اداری

نام ساختمان:					
محل قرارگیری نیمکت، میز کار در ساختمان:					
نیاز به مناسب‌سازی		مرجع	ضوابط لازم‌الاجرا	ردیف	درجه اهمیت
ندارد	دارد				
		ا. ل- ۱	حداقل ۵ درصد از فضای نیمکت ها و میزهای کار برای افراد دارای معلولیت قابل استفاده است.	۱	توضیحات:
		ب. ل- ۲	آب خوری مناسب برای استفاده افراد دارای معلولیت وجود دارد.	۲	

اینجانب در تاریخ از ساختمان بازدید و ارزیابی کلی به شرح ذیل را اعلام می دارد.

جمع بندی و ارزیابی کلی:

منابع :

۱. ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، مرکز تحقیقات ساختمان و مسکن، ۱۳۸۸
۲. ضوابط و مشخصات فنی جهت مناسب سازی مسیر حرکت معلولین، اداره کل مهندسی و ایمنی ترافیک، اداره مهندسی ترافیک و شبکه، ۱۳۹۱
۳. ضوابط و دستورالعمل‌های مناسب‌سازی، مناسب‌سازی ساختمان‌های عمومی برای افراد معلول جسمی و حرکتی، معاونت شهرسازی و معماری شهرداری تهران، اداره کل معماری و ساختمان
۴. ضوابط طراحی فضاهای سبز شهری، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور، نشریه شماره ۲۰۳، ۱۳۸۹
۵. راهنمای کاربردی ضوابط و مقررات شهرسازی و معماری برای افراد معلول جسمی - حرکتی، مرکز تحقیقات راه، مسکن و شهرسازی، ۱۳۹۲
۶. تهیه و تدوین ضوابط و دستورالعمل‌های مناسب‌سازی و تعیین شاخص‌های عملیاتی مرتبط، مهندسین مشاور هرم پی، ۱۳۹۴
۷. شیوه نامه مناسب سازی فضاهای شهری، معاونت فنی و عمرانی شهرداری تهران، ۱۳۸۸
۸. وسایل کمکی برای افراد کم بینا و نابینا، نشانگر لمس سطح پیاده رو، ضوابط سازمان ملی استاندارد ایران - سال ۱۳۹۴